

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องเสริมสร้างความเข้มแข็งประชาคมตำบล เพื่อกำหนดมาตรฐานคุณภาพ การจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ตำบลตะโหมค อำเภอตะโหมค จังหวัดพิจิตร เป็นการศึกษาเพื่อ ค้นหาคำตอบของคำถามหลักในการวิจัยคือ วิถีชีวิตและขนบธรรมเนียมประเพณีของชาวตะ โหมค มีความสัมพันธ์กับระบบธรรมชาติอย่างไร รูปแบบมาตรฐานการจัดการท่องเที่ยว เชิงนิเวศที่เหมาะสมกับท้องถิ่นเป็นอย่างไร และจะอย่างไรให้ชุมชนตะโหมคมีความเข้มแข็ง และมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมี ส่วนร่วมในการค้นหาคำตอบดังกล่าวโดยใช้กรอบแนวคิดของความเป็ประชาคมตำบล จาก ผลการศึกษา สามารถสรุปได้ว่า กรอบแนวคิดดังกล่าวสามารถใช้เป็นตัวขับเคลื่อนในการ เสริมสร้างความเข้มแข็งของประชาคมตำบล เพื่อจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของตำบล ตะโหมคได้และผลการศึกษาพบว่า วิถีชีวิตขนบธรรมเนียมประเพณีของชาวตะโหมค มีความ สัมพันธ์กับระบบธรรมชาติ คือ ระบบธรรมชาติเป็นปัจจัยสำคัญในการประกอบอาชีพ เพื่อดำรง ชีวิตของชาวตะโหมค วิถีพฤติกรรมของชาวตะโหมค รูปแบบมาตรฐานการจัดการท่องเที่ยวเชิง นิเวศที่เหมาะสมกับท้องถิ่น ปรากฏว่ามีกลุ่มอาสาสมัครของชุมชนสามารถรวมตัวกันกำหนด มาตรฐานการท่องเที่ยวของชุมชนเองได้ 3 กลุ่ม คือ กลุ่มป่าชุมชนเขาหัวช้าง กลุ่มลำพระ ถ้าฝ่าย ถ้ำครกบด และกลุ่มน้ำตกลานหม่อมจ้อย โดยได้แบ่งเกณฑ์มาตรฐานออกเป็น 5 มิติ คือ

1. มิติทางด้านแหล่งท่องเที่ยว
2. มิติทางด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม
3. มิติทางด้านเศรษฐกิจ - สังคม
4. มิติทางด้านคุ้มครองการท่องเที่ยว
5. มิติทางด้านศิลปวัฒนธรรม

จากผลการศึกษา สรุปได้ว่า วิถีชีวิต ขนบธรรมเนียม ประเพณีของชาวชุมชนตะโหมค มี ความสัมพันธ์กับระบบธรรมชาติ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการประกอบอาชีพ เพื่อดำรงชีวิต เป็น ความสัมพันธ์ที่แยกไม่ออกจากกันได้ จนกลายเป็นวิถีคิด วิถีพฤติกรรมและวิถีชีวิตของชาว ตะโหมค รูปแบบมาตรฐานการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เหมาะสมกับท้องถิ่น สามารถกำหนด มาตรฐานคุณภาพการท่องเที่ยวได้ 3 กลุ่ม คือ กลุ่มป่าชุมชนเขาหัวช้าง กลุ่มลำพระ ถ้าฝ่าย ถ้ำครกบด และกลุ่มน้ำตกลานหม่อมจ้อย โดยกำหนดเกณฑ์มาตรฐานออกเป็น 5 มิติ คือ 1) มิติ

บทคัดย่อ(ต่อ)

ทางด้านแหล่งท่องเที่ยว 2) มิตินทางด้านศิลปวัฒนธรรม 3) มิตินทางด้านเศรษฐกิจ - สังคม 4) มิตินทางด้านความคุ้มค่าต่อการท่องเที่ยว 5) มิตินทางด้านศิลปวัฒนธรรม วิธีการเสริมสร้างให้ชุมชนตระโหมคมีความเข้มแข็ง และมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ สามารถใช้กรอบแนวคิด 5 ประการของความเป็นประชาคมตำบล เป็นแนวทางการขับเคลื่อน สร้างพลังชุมชน ใช้พลังชุมชนในการพัฒนาชุมชน เพื่อให้ได้การจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ตำบลตระโหมค อำเภอตระโหมค จังหวัดพัทลุง ให้มีความยั่งยืนตลอดไป

ข้อเสนอแนะ

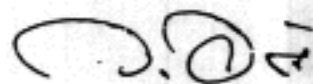
1. ควรมีการระดมสมอง ร่วมกันจัดทำแผนแม่บทการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของตำบลตระโหมค ระหว่างกลุ่ม องค์กรส่วนท้องถิ่นและหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง
2. ควรถอดบทเรียนระบบคิดและการทำงานของ สถานีวิคตระโหมคออกเผยแพร่ เพื่อเป็นต้นแบบในการทำงานของชุมชนอื่นๆ
3. ควรมีการจัดตั้งศูนย์ประสานงานและบริหารการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ที่วิคตระโหมค ด้วยวิคตระโหมคเป็นศูนย์ธรรมของชุมชน เป็นจุดศูนย์กลางการท่องเที่ยวและมีบุคคลที่พร้อมจะให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวและผู้สนใจ
4. ควรมีการสนับสนุนการจัดกิจกรรมในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อขับเคลื่อนประชาคมตำบลตระโหมคอย่างต่อเนื่องให้มีความเข้มแข็ง และมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และแก้ไขปัญหาดัง ๆ ของตำบล

คำนำ

บ้านตะโหมค อำเภอตะโหมค จังหวัดพัทลุง เป็นชุมชนเก่าแก่แห่งหนึ่งที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวและเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดผลกระทบในทางลบ ชุมชนบ้านตะโหมคจำเป็นต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ที่เหมาะสมกับท้องถิ่นของตน

รายงานวิจัยเรื่องนี้ เป็นการศึกษาเพื่อค้นหาคำตอบที่ว่า วิถีชีวิตและขนบธรรมเนียมประเพณีของชาวตะโหมคมีความสัมพันธ์กับระบบธรรมชาติอย่างไร, รูปแบบมาตรฐานการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เหมาะสมกับท้องถิ่นเป็นอย่างไร และจะทำอย่างไรให้ชุมชนตะโหมคมีความเข้มแข็งและมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณสำนักงานสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ที่ได้อนุมัติทุนอุดหนุนการวิจัย ขอขอบคุณนายวิชล มนต์เอื้อศิริ รองอธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน ที่ได้ให้คำแนะนำปรึกษาและโดยเฉพาะอย่างยิ่งที่วิจัยสนาม, สภากาชาดตะโหมคและประชาชนพื้นที่วิจัยที่ได้ให้ความร่วมมือและอำนวยความสะดวกในการวิจัยเชิงปฏิบัติการครั้งนี้อย่างยิ่ง ซึ่งคณะผู้วิจัยหวังว่า รายงานผลการวิจัยเรื่อง "เสริมสร้างความเข้มแข็งประชาคมตำบล เพื่อกำหนดมาตรฐานการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ตำบลตะโหมค" เรื่องนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการกำหนดนโยบายและ ผู้ปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวในเชิงนิเวศให้มีความวัฒนาถาวรสืบไป

(นายวีระศักดิ์ อนันตมงคล)

ผู้อำนวยการศูนย์ช่วยเหลือทางวิชาการพัฒนาชุมชนเขตที่ 9

หัวหน้าโครงการวิจัย